

Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların yaş haddinin tesbiti hakkında 58 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesine ve bu Sözleşmeye katılmamıza dair kanun lâyihası ve Hariciye, Münakalât ve Çalışma encümenleri mazbataları (1/154)

T. C.

Başvekâlet

Kanunlar ve Kararlar

Tetkik Dairesi

Sayı : 71 - 674/617

21 . II . 1958

Türkiye Büyük Millet Meclisi Yüksek Reisliğine

Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tesbiti hakkında 58 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesine ve bu Sözleşmeye katılmamıza dair Çalışma Vekâletince hazırlanan ve Yüksek Meclise takdimi İcra Vekilleri Heyetince 7 . II . 1958 tarihinde kararlaştırılan kanun lâyihasının esbabı mucibe ve ilişkisiyle birlikte sunulduğunu sagularımla arz ederim.

Başvekil

A. Menderes

ESBABI MUCİBE

İlişik olarak sunulan Sözleşme deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tesbitine mütaallik olup Hükümetimizin de üyesi bulunduğu Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Konferansının 1936 tarihinde Cenevre'deki 22 nci toplantısında kabul edilmiş ve o tarihten beri : Arjantin, Arnavutluk, Belçika, Beyaz Rusya, Birleşik Amerika, Brezilya, Bulgaristan, Danimarka, Endonezya, Fransa, Gana, Holânda, İsveç, İtalya, İzlanda, Japonya, Kanada, Küba, Meksika, Norveç, Rusya, Ukrayna, Uruguay, Yenizelânda, Yugoslavya Hükümetlerince tasdik edilmiştir.

Bilindiği gibi her memlekette çalışma şartlarının ıslahını milletlerarasında anlaşma ve iş birliği ile gerçekleştirmek gayesini güden Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının konferanslarında kabul edilen ve üye devletlerin tasdikine sunulmak suretiyle milletlerarası bir nizam olarak yürürlüğe giren sözleşmeler bir taraftan çalışma mevzularında milletlerarası bir ahenk ve yeknesaklık temin etmekte diğer taraftan en ileri anlayışla tatbikatın yürütülmesini sağlamaktadır. Bu maksatla ve mevzuatımızın umumi prensipleri ile ahenktar olması bakımından ilişik olarak sunulan Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tesbiti hakkındaki 58 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesinin uygun olacağı mütalâa edilmektedir.

Hariciye Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Hariciye Encümeni

Esas No. 1/154

Karar No. 31

29 . V . 1958

Yüksek Reislige

Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tespiti hakkında 58 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesine ve bu Sözleşmeye katılmamıza dair kanun lâyihası, ilgili Hükümet temsilcilerinin iştirakiyle encümenimizde tetkik ve müzakere edildi.

Gerek esbabı mucibe lâyihasında zikredilen hususlar ve gerekse Hükümet temsilcilerinin verdikleri izahat uygun görüldüğünden lâyiha aynen kabul edildi.

Havalesi gereğince Münakalât Encümenine gönderilmek üzere Yüksek Reislige saygıyla sunulur.

Hariciye Encümeni

Reisi

İzmir

M. Çavuşoğlu

Adana

H. Eroğlu

Çorum

S. Baran

Mazbata M.

Kastamonu

B. Aktaş

Bursa

Y. Teksel

Çorum

K. Terzioğlu

Gazianteb

A. Ocak

Giresun

M. Şener

İzmir

N. Pınar

Konya

H. R. Atademir

Mardin

V. Dizdaroğlu

Muğla

N. Özsan

İmzada bulunamadı

Sivas

N. Çubukçu

İmzada bulunamadı

Sivas

H. Değer

Urfa

E. M. Karakurt

Giresun

H. Bozbağ

İstanbul

F. Ulaş

İzmir

I. Sipahioğlu

Manisa

H. Bayur

Mardin

A. Uras

Nevşehir

M. H. Ürgüplü

Sivas

N. İter

Sivas

E. İmer

Münakalât Encümeni mazbatası

T. B. M. M.

Münakalât Encümeni

Esas No. 1/154

Karar No. 10

18 . VI . 1958

Yüksek Reislige

Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tespiti hakkındaki 58 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesine ve bu Sözleşmeye katılmamıza dair kanun lâyihası, encümenimizde hükümet temsilcilerinin de iştirakiyle tetkik ve müzakere edildi.

Hükümet esbabı mucibesinde serd edilen hususlar encümenimizce de yerinde mütalâa edilerek kanun lâyihası aynen ve ittifakla kabul edilmiştir.

Havalesi gereğince Çalışma Encümenine tevdi

buyurulmak üzere Yüksek Reislige saygıyla arz olunur.

Münakalât En. Reisi

M. M.

Kâtip

Bilecik

Afyon K.

Balıkesir

Y. Üresin

R. Çerçel

M. Iştm

Antalya

İsparta

Niğde

S.Erdem

T. Tırlı

A. Gürün

İmzada bulunamadı

Niğde

Zonguldak

Muğla

İ. Güven

H. Ulus

Sadi Pekin

Çalışma Encümeni mazbatası

T. B. M. M.
Çalışma Encümeni
Esas No. 1/154
Karar No. 3

29 . I . 1959

Yüksek Reisliğe

Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tesbitine mütedair (58) sayılı Milletlerarası Çalışma Sözleşmesinin tasdik edilmesi ve bu sözleşmeye katılmamız hakkındaki kanun lâyihası, Hariciye ve Münakalât encümenleri mazbatalarıyla birlikte, Çalışma Vekâleti temsilcisi de hazır bulunduğu halde, encümenimizde tetkik ve müzakere olundu.

Esbabı mucibe lâyihasındaki mütalâalarla bahsi beğen encümenlerin mazbataları okunup Hükümet temsilcisinin verdiği izahat dinlendikten ve mevzuun umumu üzerinde görüşmeler yapıldıktan sonra sözleşme metninin ve bu sözleşmenin tasdikine mütedair kanun maddelerinin müzakeresine geçildi.

Sözleşme hükümleriyle mer'i mevzuatımız arasında mübayenet mevcudolmadığı, deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaşları hakkında 4922 sayılı Denizde Can ve Mal Koruma Kanununun 2 nci maddesinin (D) fıkrası

sına istinaden hazırlanmış olup 24 . VII . 1954 tarihli ve 4/3435 sayılı Kararname ile meriyet mevkiine vaz'edilmiş bulunan «Gemi adamlarının yeterliği ve sayısı hakkında Nizamname» de sözleşme esaslarına uygun hükümler sevk edilmiş bulunduğu tesbit edildi.

Kanun maddelerinin müzakeresi neticesinde, Hükümetçe teklif olunan maddelerin aynen kabulüne ittifakla karar verildi.

Umumi Heyetin tasvibine arz edilmek üzere Riyaset Makamına saygı ile sunulur.

Çalışma Encümeni Reisi ve bu M. M.
Bursa Mebusu
N. Azak

Kâtip		
Sinob	Ankara	Ankara
N. Kuruoğlu	H. S. Erkut	İ. İnan
Bingöl		Bursa
E. Yıldız		R. Kırım
Erzurum		Giresun
O. Alıhocagil		D. Köymen

HÜKÜMETİN TEKLİFİ

Deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tesbiti hakkında 58 sayılı Sözleşmenin tasdik edilmesine ve bu Sözleşmeye katılmamıza dair kanun lâyihası

MADDE 1. — Milleterarası Çalışma Teşkilâtının 1936 da Cenevre'deki Genel Konferansında kabul edilmiş olan deniz işlerinde çalıştırlacak çocukların asgari yaş haddinin tesbiti hakkındaki 58 sayılı sözleşme tasdik edilmiş ve bu sözleşmeye katılmak hususunda Hükümete yetki verilmiştir.

MADDE 2. — Bu kanun neşri tarihinde me-riyete girer.

MADDE 3. — Bu kanunun hükümlerini ic-
raya İcra Vekilleri Heyeti memurdur.

7 . II . 1958

Başvekil <i>A. Menderes</i>	Devlet Vekili ve Başvekil Yardımcısı
Devlet Vekili <i>E. Kalafat</i>	Devlet Vekili <i>M. Kurbanoğlu</i>
Adliye Vekili <i>E. Budakoğlu</i>	Millî Müdafaa Vekili <i>E. Menderes</i>
Dahiliye Vekili ve Hariciye V. V. <i>N. Gedik</i>	Hariciye Vekili
Maliye Vekili <i>H. Polatkan</i>	Maarif Vekili <i>C. Yardımcı</i>
Nafia Vekili <i>T. İleri</i>	Ticaret Vekili <i>A. Aker</i>
Sıh. ve İğ. Mua. Vekili <i>Dr. L. Kırdar</i>	Güm. ve İnh. Vekili <i>H. Hüsmen</i>
Ziraat Vekili <i>N. Ökmen</i>	Münakalât Vekili <i>F. Uçaner</i>
Çalışma Vekili <i>H. Erkmen</i>	Sanayi Vekili <i>S. Ağaoğlu</i>
Bas. - Yay. ve Turz. Vekili <i>S. Yırcalı</i>	İmar Vekili <i>M. Berk</i>

DENİZ İŞLERİNDE ÇALIŞTIRILACAK ÇOCUKLARIN ASGARI YAŞ HADDİNİN TESBİTİ
HAKKINDA 58 SAYILI SÖZLEŞME
(1936 tadili)

Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu tarafından vâkı davet üzerine 22 Ekim 1936 tarihinde Cenevre'de yapılan Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Genel Konferansının 22 nei toplantısında :

İşbu toplantı gündemindeki, konferansın ikinci toplantısında kabul edilmiş olan deniz işlerinde çalıştırılacak çocukların asgari yaş haddinin tesbitine dair Sözleşmenin kısmen tadili ile ilgili muhtelif tekliflerin kabulüne,

Bu tekliflerin milletlerarası bir Sözleşme şeklinde kaleme alınmasına,

Karar verildikten sonra, deniz işlerinde çalıştırılacakların asgari yaş haddine dair 1936 tarihli (Muaddel) Sözleşme adını alacak olan aşağıdaki Sözleşme bugünkü yirmi dört Ekim bin dokuz yüz otuz altı tarihinde kabul edilmiştir:

Madde — 1.

İşbu Sözleşmenin tatbikatı bakımından, «Gemi» tâbiri, harb gemileri müstesna, denizde sefer yapan büyük, küçük ne olursa olsun hususi mülkiyete veya âmme mülkiyetine ait bilûmum gemileri ifade eder.

Madde — 2

1. Munhasıran aynı aile efradının çalıştığı gemiler hariç, diğer gemilerdeki işlerde 15 yaşından aşağı çocuklar çalıştırılmaz.

2. Bununla beraber, 15 yaşından aşağı bir çocuğa iş verilmesinde çocuğun menfaatinin bahis-mevzuu olduğuna dair bir mektep idaresi yahut millî mevzuatla tesbit edilmiş bir makam, çocuğun bedenî durumu ile sıhhatini ve verilmesi melhuz işin hâlen olduğu kadar istikbalde de çocuğa sağlı-yacağı menfaatleri göz önünde bulundurmamak suretiyle bir kanaate vardığı takdirde, millî mevzuatla asgari 14 yaşındaki çocuklara çalışma belgeleri verilebilmesi derpiş olunabilir.

Madde — 3.

Âmme makamınca tasvibedilmek ve onun murakabesi altında bulunmak şartıyla mektep gemilerinde çocuklar tarafından yapılan işler hakkında ikinci madde hükümleri tatbik edilmez.

Madde — 4.

İşbu Sözleşme hükümlerinin tatbikatını kontrol sadedinde, her kaptan veya iş veren gemide çalışan ve yaşları on altıdan küçük olan bütün şahısları doğum tarihleri ile birlikte gösteren bir kayıt defteri veya mürettebat listesi tutmakla mükelleftir.

Madde — 5.

İşbu Sözleşme sanayi işlerinde çalışacak çocuklar için asgari yaş tesbiti (1919) ve sinai mahiyet arz etmiyen işlerde çalışacak çocuklar için asgari yaş tesbiti (1932) hakkındaki Milletlerarası Sözleşmeleri tadil edecek sözleşmelerin Milletlerarası Çalışma Konferansı tarafından kabulünden sonra meriyet mevkiine girecektir.

Madde — 6.

İşbu Sözleşmenin resmen tasdik edildiğini mübeyyin belgeler Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı Umum Müdürüne gönderilecek ve tasdik keyfiyeti onun tarafından tescil olunacaktır.

Madde — 7.

İşbu Sözleşme, ancak tasdikleri Milletlerarası Çalışma Bürosu Umum Müdürünce tescil edilmiş olan üyeleri bağlayacaktır.

2. Yukardaki 5 nci madde hükümleri mahfuz kalmak şartıyla, bu Sözleşme, ancak iki üyenin tasdiklerinin Umum Müdür tarafından tescilinden itibaren 12 ay sonra meriyete girecektir.

3. Bundan sonra, bu Sözleşme, her üye hakkında, tasdikın tescilinden itibaren 12 ay sonra meriyete girecektir.

Madde — 8.

İşbu Sözleşmenin Milletlerarası Çalışma Teşkilâtı üyelerinden ikisi tarafından tasdik edilmesi ve tasdiklerin tescili akabinde Milletlerarası Çalışma Bürosu Umum Müdürü durumu Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının diğer bütün üyelerine tebliğ edecektir. Milletlerarası Çalışma Teşkilâtının diğer üyeleri tarafından daha sonra bildirilmiş olan tasdiklere ait tesciller için de aynı şekilde tebligat yapacaktır.

Madde — 9

1. Bu Sözleşmeyi tasdik eden her üye onu ilk yürürlüğe giriş tarihinden itibaren on yıllık bir devre sonunda, Milletlerarası Çalışma Bürosu Umum Müdürüne göndereceği ve bu müdürün tescil edeceği bir ihbarname ile feshedebilir. Fesih, tescilin Milletlerarası Çalışma Bürosu tarafından ifasından bir sene sonra muteber olacaktır.

2. Yukarıki paragrafta zikredilen 10 senelik müddetin hitamından itibaren bir sene içinde bu maddede derpiş edilmiş olan fesih hakkını kullanmayan işbu Sözleşmeyi tasdik etmiş her üye, yeniden 10 senelik bir müddetle bağlı kalır. Ve bundan sonra işbu maddede yazılı şartlar dâhilinde her 10 senelik müddetin hitamında işbu Sözleşmeyi feshedebilir.

Madde — 10

İşbu Sözleşmenin ilk meriyete girdiği tarihten itibaren 10 senelik bir müddetin hitamında Milletlerarası Çalışma Bürosu Yönetim Kurulu işbu Sözleşmenin tatbikatı hakkında Genel Konferansa bir rapor arz edecek ve icabettiği takdirde konferansın gündemine Sözleşmenin kısmen veya tamamen tadili ile ilgili meseleleri ithal edecektir.

Madde — 11

1. Konferansa, işbu Sözleşmenin kısmen veya tamamen tadili hakkında yeni bir Sözleşmenin kabulü halinde, ve yeni Sözleşme başkaca bir hüküm derpiş etmediği takdirde :

a) Tadili ihtiva eden bu yeni Sözleşmenin, bir üye tarafından tasdikı ve meriyete girmesi, yukardaki 9 neu maddeye rağmen, işbu Sözleşmenin derhal kendiliğinden ortadan kalkmasını inta eder.

b) İşbu Sözleşme, tadili ihtiva eden yeni Sözleşmenin meriyete girdiği tarihten itibaren artık üyelerin tasdikına açık kalmaz.

2. İşbu Sözleşmeyi tasdik eden üyeler bunu tadil eden Sözleşmeyi tasdik etmedikleri takdirde tasdik edilmiş Sözleşme eski hal ve şekli ile meriyette kalacaktır.

Madde — 12

İşbu Sözleşmenin Fransızca ve İngilizce metinleri aynı derecede muteberdir.